

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 713/2025-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Marián Prievozník, PhD., advokát, s.r.o., Krmanova 1, Košice, proti uzneseniu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. IV/2 Pz 50/25/1000-2 z 26. mája 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. júna 2025 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením generálnej prokuratúry č. k. IV/2 Pz 50/25/1000-2 z 26. mája 2025. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice, odboru kriminálnej polície, 4. oddelenia vyšetrovania (ďalej len „vyšetrovateľ“) uznesením ČVS: ORP-422/4-VYS-KE-2021 z 20. januára 2023 sťažovateľovi vzniesol obvinenie pre zločin daňového podvodu podľa § 277a ods. 1 a ods. 2 písm. b) Trestného zákona neoprávneným odpočítaním dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“). Upovedomením vyšetrovateľa ČVS: ORP-422/4-VYS-KE-2021 z 8. októbra 2024 bol sťažovateľ upozornený na zmenu právnej kvalifikácie skutku vzhľadom na novelu Trestného zákona realizovanú zákonom č. 40/2024 Z. z., účinnú od 6. augusta 2024 na prečin daňového podvodu podľa § 277a ods. 1 Trestného zákona. V nadväznosti na zmenu právnej kvalifikácie (a s tým spojenú zmenu dĺžky premlčacej doby z 10 rokov na 3 roky) bolo uznesením Okresnej prokuratúry Košice II č. k. 3 Pz 125/21/8803-60 z 13. novembra 2024 trestné stíhanie sťažovateľa zastavené z dôvodu premlčania podľa § 215 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku s poukazom na § 9 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

3. Následne 2. júna 2025 bolo sťažovateľovi doručené napadnuté uznesenie generálnej prokuratúry z 26. mája 2025, ktorým podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku rozhodla, že predmetným právoplatným uznesením okresnej prokuratúry z 13. novembra 2024 o zastavení trestného stíhania sťažovateľa pre jeho neprípustnosť v dôsledku premlčania bol porušený zákon [v § 215 ods. 1 písm. d) a § 9 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku a v konaní, ktoré mu predchádzalo, v § 2 ods. 1 a § 87 ods. 3 písm. a), ods. 4 Trestného zákona v znení účinnom od 6. augusta 2024] v prospech sťažovateľa, a preto predmetné uznesenie okresnej prokuratúry z 13. novembra 2024 zrušila a okresnej prokuratúre prikázala, aby o veci znovu konala a rozhodla.

4. Generálna prokuratúra v napadnutom uznesení v podstatnom dospela k záveru, že k zastaveniu predmetného trestného stíhania sťažovateľa okresnou prokuratúrou došlo v rozpore so zákonom, a to z dôvodu, že v skutočnosti v predmetnej veci nebolo možné konštatovať premlčanie trestného stíhania, keďže z výsledkov dosiaľ vykonaného vyšetrovania vyplýva, že stíhaný skutok (ktorý sa týka nadmerného odpočtu DPH) napĺňa znaky závažného podvodu poškodzujúceho finančné záujmy Európskej únie (totiž rozpočet Európskej únie je o. i. financovaný aj konkrétnym podielom na DPH vybratej jednotlivými členskými štátmi), vo vzťahu ku ktorému sa uplatňuje dlhšia premlčacia doba (než z akej vychádzala okresná prokuratúra), pričom k uplynutiu tejto dlhšej premlčacej doby dosiaľ nedošlo.

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom namieta arbitrárnosť napadnutého uznesenia generálnej prokuratúry, keďže podľa jeho názoru sa na skutok stíhaný v jeho trestnej veci dlhšia premlčacia doba nevzťahuje, a preto k premlčaniu jeho trestného stíhania došlo, v dôsledku čoho sú splnené predpoklady na zastavenie jeho trestného stíhania ako neprípustného.

6. V súvislosti s otázkou prípustnosti svojej ústavnej sťažnosti sťažovateľ uvádza, že podľa jeho názoru proti napadnutému uzneseniu generálnej prokuratúry nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to z dôvodu jej neprípustnosti [§ 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde].

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika

ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd alebo ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv

11. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v trestnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne pozri sp. zn. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 137/2019, II. ÚS 386/2019, II. ÚS 124/2021, II. ÚS 428/2021, II. ÚS 257/2021).

12. Ústavná sťažnosť nemá byť podávaná z dôvodu „procesnej opatrnosti či nedotknuteľnosti“ fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ale až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domáčať ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu delby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie (IV. ÚS 212/2022).

13. Trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania (III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 197/08, I. ÚS 314/09). Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov).

14. Vznesenie obvinenia je dôležitým procesným úkonom, pretože týmto úkonom sa proti určitej osobe začína trestné stíhanie za konkrétny skutok, ktorý je trestným činom, a súčasne sa určuje aj jej procesné postavenie v trestnom konaní ako obvineného. Nie je však potrebné, aby trestná činnosť bola spoľahlivo preukázaná, ako to je v prípade obžaloby. Otázka dôvodnosti vznesenia obvinenia je predmetom celého trestného konania a ústavnému súdu v tejto súvislosti prináleží zaoberať sa otázkou ochrany základných práv a slobôd zásadne až po jeho skončení (s výnimkou niektorých špecifických situácií, najmä pokiaľ ide o zásah do osobnej slobody s'ťažovateľa väzbou), teda po vyčerpaní všetkých procesných prostriedkov, ktoré obvinenému, resp. obžalovanému Trestný poriadok poskytuje (IV. ÚS 212/2022).

15. Ústavný súd poukazuje v prvom rade na § 241 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, podľa ktorého v rámci preskúmania podanej obžaloby samosudca trestné stíhanie zastaví, ak sú tu okolnosti uvedené v § 215 ods. 1 Trestného poriadku [podľa § 215 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku dôvodom na zastavenie trestného stíhania je neprípustnosť trestného stíhania podľa § 9 Trestného poriadku, pričom podľa § 9 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku trestné stíhanie, ktoré bolo premlčané, musí byť zastavené]. Podľa § 281 ods. 1 Trestného poriadku pritom aj po prijatí obžaloby môže prvostupňový súd následne na hlavnom pojednávaní zastaviť trestné stíhanie, ak zistí, že je tu niektorá z okolností uvedených v § 9 ods. 1 Trestného poriadku. Ústavný súd ďalej poukazuje na § 306 a nasledujúce Trestného poriadku, podľa ktorých je opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie, pričom obžalovaný ako osoba oprávnená podať odvolanie proti výroku rozsudku, ktorý sa ho priamo dotýka, môže toto odvolanie podať pre nesprávnosť výroku, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba. V nadväznosti na to odkazuje v konkrétnej na § 320 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, podľa ktorých odvolací súd napadnutý rozsudok zruší a trestné stíhanie zastaví, ak zistí, že je tu niektorá z okolností, ktoré by odôvodňovali zastavenie trestného stíhania súdom prvého stupňa podľa § 281 ods. 1 alebo 2 Trestného poriadku. Ústavný súd ďalej poukazuje na § 368 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého možno podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371 Trestného poriadku. V nadväznosti na to odkazuje na § 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku, v zmysle ktorého sa rozhodnutím podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku rozumie (okrem iných) aj rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) [rozsudok a trestný rozkaz] až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol. Napokon v tomto

kontexte poukazuje ústavný súd na § 371 ods. 1 písm. k) Trestného poriadku, podľa ktorého možno dovolanie podať, ak sa proti obvinenému viedlo trestné stíhanie, hoci bolo neprípustné.

16. Trestná vec sťažovateľa sa v čase podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu nachádzala v tzv. prípravnom konaní, v ktorom sa sťažovateľ bráni proti obvineniu vznesenému proti jeho osobe spôsobom dostupným v jednotlivých fázach konania, pričom o dôvodnosti, a teda aj zákonitosti a ústavnosti jeho trestného stíhania, meritórne zatiaľ všeobecný súd nerozhodoval. Z jednotlivých ustanovení Trestného poriadku citovaných v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia pritom vyplýva, že skutočnosť namietaná sťažovateľom, a to tvrdenie o neprípustnosti jeho trestného stíhania z dôvodu premlčania tohto trestného stíhania, v dôsledku čoho malo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľa, potenciálne zakladá (nie bez ďalšieho preukazuje, pozn.) dôvod na zastavenie trestného stíhania sťažovateľa súdom po podaní obžaloby, podanie odvolania, prípadne dovolania v ďalšej etape trestného konania. Platná právna úprava trestného konania teda umožňuje sťažovateľovi ako obvinenému a prípadne aj v ďalšom štádiu trestného konania (po eventuálnom podaní obžaloby) ako obžalovanému právne účinným spôsobom namietat porušenie základných práv a slobôd vrátane ním označených práv, a to pri preskúmaní obžaloby, následne prostredníctvom riadneho a mimoriadneho opravného prostriedku – odvolania a dovolania, na základe podania ktorých je konajúci súd, odvolací súd, prípadne dovolací súd oprávnený a povinný preskúmať opodstatnenosť tvrdení sťažovateľa o neprípustnosti jeho trestného stíhania z dôvodu premlčania tohto trestného stíhania, v dôsledku čoho malo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľa (m. m. III. ÚS 173/2020, IV. ÚS 532/2020, III. ÚS 156/2021, II. ÚS 585/2021, II. ÚS 17/2022, II. ÚS 48/2022, IV. ÚS 80/2022, II. ÚS 192/2022, IV. ÚS 212/2022).

17. Inak povedané, v prípade, ak by sa prípravné konanie vedené proti sťažovateľovi ukončilo podaním obžaloby, súd má možnosť eliminovať už v úvode ním vedeného konania procesné nedostatky prípravného konania brániace ďalšiemu postupu v konaní proti obvinenému (vrátane neprípustnosti trestného stíhania sťažovateľa z dôvodu premlčania trestného stíhania) a v takom prípade po podaní obžaloby súd sám zastaví trestné stíhanie, ktoré bolo premlčané. Ak sa súd po podaní obžaloby nestotožní s názorom sťažovateľa o premlčaní jeho trestného stíhania a obžalobu prijme na ďalšie konanie, konanie pokračuje aj s prípadným využitím riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov (sťažovateľom ako stranou). Právomoc v prípravnom konaní prokurátora a v súdnom konaní súdov jednotlivých stupňov predchádza právomoci ústavného súdu. Taká právomoc predchádza právomoci ústavného súdu s výnimkami odňatia osobnej slobody väzbou, prípadne generálneho majetkovo-invazívneho opatrenia (zaistenie majetku obvineného), resp. prieskumu porušenia základných práv rozhodnutiami a opatreniami v trestnom konaní proti osobám, ktoré nie sú v tomto konaní obvinenými. Ak by ústavný súd preskúmaval už samotné vznesenie obvinenia, princíp subsidiarity by bol hrubo porušený a právomoc ústavného súdu by bola prekročená. Ústavný súd totiž v trestnom konaní nenahrádza procesné postavenie prokurátora, sudcu pre prípravné konanie ani všeobecného súdu v trestnoprocesnej inštančnej postupnosti rozhodovania súdov (m. m. IV. ÚS 80/2022, IV. ÚS 212/2022).

18. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel ústavný súd k záveru, že nie je daný dôvod, aby ústavný súd vstupoval v danej fáze do prebiehajúceho trestného konania vo veci sťažovateľa a neprípustne si tak predčasne uzurpoval právomoc všeobecných súdov. Ústavný súd pripomína, že nevyužitie už uvedených možností ochrany práv sťažovateľa nemožno nahradzovať ústavnou

sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemá inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy).

19. Vychádzajúc zo všetkých uvedených čiastkových záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti ako neprípustnú a ako takú ju odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

20. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu